

HANEP

Basahin Mo Ito!

Taon 10 Blg. 51

April 20-26, 2026

P10.00

ERIE DR. SEAN DR. JANE DR. MARGARITA DR. IRINA DR. JULIANI DR. JEL

ANG nagkakaisang mga doktor sa kani-kanilang mga pahayag kaugnay kung paano maiwasan ng malawakan na nagiging dulot na sakit mula sa malabis na pag-inom ng sodium maging sa pagkain ng maalat, matataba na bahagi ng pagkakaroon ng karamdaman sa katawan makaraang ganapin ang pagtitipon sa Microtel UP Technohub, Quezon City. **(REY NILLAMA)**

IWAS ALAT, IWAS SAKIT; KAALAMAN MULA SA MGA ESPESYALISTANG DOKTOR *pahina 2*

NAGKAKAISANG muling nanawagan ang tagapagtaguyod para sa suporta sa taunang ASP (Autism Society Philippines) makaraang ganapin ang pagpupulong kamakailan sa B Hotel, Quezon City. Hinikayat nito ang publiko na sumali suportahan ang ASP Angels Walk para sa Autism 2026' ngayong Abril 26, 2026 sa Mall of Asia, Pasay City. **(REY NILLAMA)** – story p.2

DOST ILOCOS REGION BACKS P6.4M TECH UPGRADES FOR INCLUSIVE REGIONAL GROWTH OF MSMEs- story p.7

Pangangalap ng datos para sa Korpus at pagbuo ng Glosaryo ng Wikang Manobo Dulangan, isinagawa sa Sultan Kudarat- story p.7

STRENGTHENING EARLY CHILDHOOD CARE: ECCD FORUM HELD IN CAVITE- story p.5

DOST SOCCSKSARGEN Expands STI Reach Through MOA Signing of Multi-Sector Projects in Cotabato Province- story p.5

BauerTek Wins 2 Gold Medals and the Medicine Award at INVENTCOR 2026- story p.7

ACCEPTING ADS, PLEASE CALL : 0977-7844136/ 0968-7122927

IWAS ALAT, IWAS SAKIT; KAALAMAN MULA SA MGA ESPESYALISTANG DOKTOR

Pangmalawakang pag-Iwas Alat, Iwas Sakit Fireside ang naging tampok na usapin ng ganapin sa Microtel UP Technohub, Quezon City ang labis na pag-inom ng sodium ay nagdudulot ng altapresyon at iba pang mga malalang sakit.

Binigyang-diin na ang labis na pag-inom ng sodium ay nagdudulot ng hipertension at chronic kidney disease (CKD) na nagtatapos sa sesyon ng dialysis.

"Nais naming tumutok sa mga nababagong aspeto na maaari naming baguhin sa pagtugon sa labis na paggamit ng asin upang maiwasan ang mga chronic na sakit tulad ng hipertension at sakit sa bato at alisin ang pasaning pinansyal," sabi ni Dr. Sean Paolo Aquino, Medical Officer mula sa Department of Health (DOH).

Ang maalat at matabang pagkain ay nagdudulot ng altapresyon kung kaya't ang mga hindi nakakahawang sakit (NCDs) ay patuloy na nag-aambag sa nangungunang 10 sanhi ng kamatayan, na hindi nagbago sa nakaraang 5 hanggang 10 taon.

Talagang kagyat ito. Nais namin na lahat ng sektor, mga stakeholder ay harapin ang problemang ito," sabi ni Dr. Aquino.

"Kami mga doktor ay nangunguna sa maagang kaalaman dulot ng NCD. Mataas na presyon ng dugo, dysfunction ng bato, at labis na pag-timpla ng asin sa bansa ang mga sanhi ng NCD," dagdag niya.

Ang mabigat na solusyon sa pagtugon sa NCDS ay palaging PhilHealth (Philippine Health Insurance Corporation), na sumasaklaw sa humigit-kumulang 20% ng mga bayarin sa ospital, na sa katagalan ay makakaapekto sa kakayahang pinansyal ng pampublikong kumpanya ng seguro sa kalusugan.

Ang karaniwang inaasahang habang-buhay sa Pilipinas ay 70, at ang mamatay sa edad na lampas 50 ay maaga dahil sa NCD at ito ay nakababahala.

Ang CKD ay isang "tahimik na pumatay" tulad ng "may sintomas", kaya tayo ay reaktibo at nakatuon lamang sa pamumuhay ng pasyente sa huling yugto. Ang lahat ng mga sakit na ito ay maiiwasan. Noong 2025, mayroong 3.56 milyong kaso ng CKD sa huling yugto, na tumaa nang malaki, na nagkakahalaga ng P36 bilyon.

Ang pagpigil sa ganitong mga sakit ay maaaring magdala ng malaking pagtitipid na

maaaring magamit para gamutin ang iba pang mga sakit.

"Pansit canton o noodles, o pre-packaged na pagkain, at de lata" ay mga processed na pagkain na kinakain ng mga Pilipino dahil ito ay abot-kaya at madaling mabili," sabi ni Dr. Valerie Gilbert Ulep, Direktor ng Philippine Institute for Development Studies-Health Economics and Finance Program.

Ang DOH ay may "Phil Ten", isang pakete ng programa na tumutok sa 10 sakit sa puso at daluyan ng dugo kung saan maaaring makilahok ang mga BHW (Barangay Health Workers) tulad ng pagsukat ng simpleng BP (Blood Pressure) at pagtukoy ng mababang pinagkukunan kung saan may napakaraming pasyente.

Napansin ng DOH na ang kinalabasan sa kalusugan sa Rehiyon ng Lambak ng Cagayan (Rehiyon II) ay nakontrol ang hipertension mula sa Phil Ten hanggang sa "malusog na puso na makontrol at hipertension".

May mahalagang papel ang mga BHW sa pagtulon sa pagpapabuti ng kalagayan ng kalusugan ng mga komunidad na kanilang pinaglilingkuran.

Bilang isang bansang agrikultural, maraming pinagkukunan ng pagkain ang Pilipinas, gayunpaman, sa nagbabagong tanawin ng pagkain sa bansa, panahon na upang tugunan ang hindi balanseng pagkain na nagpapataas ng posibilidad ng mga talamak na sakit tulad ng altapresyon, talamak na sakit sa bato, at iba pang mga hindi nakakahawang sakit.

Dahil maraming industriya ng pagkain ang gumagawa ng mga "pre-packaged na pagkain" na ito, ito ang dahilan kung bakit may malaking pag-inom o pagkain ng mga ganitong na-proseso na pagkain.

"Ang cost-effective na hakbang ay mula sa indibidwal na interbensyon hanggang sa antas ng populasyon, o uri ng interbensyon para sa populasyon, na makikita sa pangunahing pangangalaga sa kalusugan o sa mga BHWs, na hindi talaga gaanong pinalakas," sabi ni Dr. Capeding.

Napansin na ang mga Panukalang Batas sa Repormulasyon ng Sodium na isinumite ng mga mambabatas ay tunay na batay sa ebidensya.

Si Rep. Andrew Julian Romualdez ang pangunahing may-akda ng House Bill 7666. Binigkas ni Atty. Kim Arena ang mensahe ni Rep. Carlos

Angels Walk for Autism 2026 ngayong Abril 26

Nanawagan ang mga tagapagtaguyod para sa suporta sa taunang ASP (Autism Society Philippines) Angels Walk for Autism 2026 na may temang: "Ambitious Aarangkada Aangat", na inaasahang makapaghimok ng higit sa 40,000 kalahok sa buong bansa, kasabay ng agarang pagpasa ng National Autism Care, Support, and Inclusion Bill.

Pinangunahan ng ASP sa pakikipagsosyo sa SM Cares, binigyang-diin ng inisyatiba ang lumalaking pambansang panawagan na lumampas sa kamalayan patungo sa konkretong pagsasama.

Ang mga tagapagtaguyod ay nagtutulak para sa mas matibay na mga polisiya na nagsisiguro ng akses sa mga serbisyo, magkakaugnay na suporta, at panghabambuhay na mga oportunidad para sa mga Pilipino na nasa autism spectrum.

Sa isang press conference sa B Hotel, Lungsod Quezon sinabi ni Mona Magno-Veluz, Pambansang Tagapagsalita ng ASP, na noon ay mahirap magsama-sama, dagdag pa niya, na si Pangulong Fidel V. Ramos noong 1998 ang nag-isip sa dahilan at kamalayan tungkol sa Autism sa Pilipinas. Ang ASP ay nasa talakayan mula pa noong ika-17 Kongreso tungkol sa kanilang mga alalahanin at ngayon ay masaya sila na ito ay naipasa na sa ika-20 Kongreso.

"Hindi kami humihiling ng gusali. Hindi kami humihiling ng pera. Humihiling kami ng serbisyo na magsisilbing

Andes Loria. Sa kanyang mensahe, sinabi ni Rep. Loria na "ang reporma sa sodium ay hindi lamang isang hakbang para sa kalusugan ito ay isang pambansang pangangailangan."

"Ang pagbabago ng pormula ng sodium ay hindi isang 'silver bullet' na lutasin ang lahat ng problema na may kaugnayan sa labis na paggamit ng sodium," sabi ni Atty. Kat Tiambeng, tagapagpadaloy ng fireside chat.

"Malaki ang aming pag-asa sa mga produktong inaangkat, kaya naman, labis din ang pag-asa sa mga pinroseso o naka-package na pagkain," dagdag niya.

"Kailangan talaga nating bigyang-diin na ang pasanin ng masustansyang pagkain ay hindi lang pasanin ng mga mamimili," sabi ni Atty. Tiambeng.

Si Rep. Nathaniel "Atty. Nat" M. Oducado, mula sa 1Tahanan Party-list, ay isa rin sa pangunahing may-akda ng House Bill Blg. 2660.

aming lifeline," sabi ni Magno-Veluz.

"Ang mga taong nasa Autism Spectrum ay tumatanda. Bukod sa kalusugan at edukasyon, kailangan din nila ng suporta tulad ng panlipunang proteksyon mga protokol kasama ang pulis," dagdag pa niya.

"Ang autism ay isang kapansanan na kailangan suportahan. 1% ng populasyon ay nasa Sektor ng Autism. At hindi lamang 1 milyon ang apektado ng Sektor ng Autism," sabi ni Magno-Veluz. Binigyang-diin niya na marami ring lokal na yunit ng pamahalaan ang tumutulon at sumusuporta sa adbokasiya sa Sektor ng Autismo tulad ng pagbibigay sa kanila ng mga gusali at pasilidad upang mapaglingkuran sila.

Sinabi ni Veluz na ang Bill na naaprubahan sa Senado ay naglalaan ng isang "Plano".

"Maganda na gumawa ng IRR (Implementing Rules and Regulations)," dagdag pa niya. "Palagi kaming umaasa na ito ay lalago nang malaki at gumana nang mas mabuti sa mga hula. Maganda na nasa radar ni Kalihim ng Kalusugan Ted Herbosa ito," sabi ni Veluz.

"Kung hindi natin mabilisang maisagawa ang akreditasyon, kahit papaano ay mabibigyan ng interbensyon ang mga batang may Autism Spectrum kahit walang diagnosis," dagdag niya. Binigyang-diin ni Veluz ang Autism Inclusive Education Learning Law, na naipasa noong 2016, ngunit ang IRR ay nilikha lamang noong 2024.

"Dapat ay may Roadmap upang maitutok natin ang target at magagampanan natin ang pagsubaybay," sabi niya. Sinabi ni Engr. Junias Eusebio, Pangalawang Pangulo para sa Mall Operations ng SM Supermalls, "talagang isang karangalan na tumayo dito kasama ang aming mga kaibigan sa Autism Sector."

"Sa katunayan, ang aming SM

Cares Foundation ay nabuo dahil sa dahilan na ito," sabi ni Engr. Eusebio.

"Ngayong taon, muli naming iniimbahan ang lahat na sumali sa 40,000-katang Angels Walk sa Abril 26," dagdag niya. Sinabi ni Michelle Marquez Dee, ASP Goodwill Ambassador, "laging isang karangalan na narito at sumali sa Angels Walk."

Ipinahayag ni Dee ang kanyang pasasalamat sa ASP sa pagpili sa kanya bilang Goodwill Ambassador, na para sa kanya, ay isang panghabambuhay na adbokasiya.

Pinangunahan din niya ang adbokasiya sa Autism Spectrum sa Miss Universe Pageant noong 2022. "Noong nakaraang taon, mayroon kaming 40,000 kalahok sa Angels Walk."

"Mayroon pang higit na puwang para sa pag-unlad," sabi ni Dee. "Ang autism ay isang bagay na dumarating sa buhay hindi lamang minsan," sabi ni Dee.

Nakararanas si Dee ng pambully at rasismo sa Estados Unidos. Siya ay may dalawang kapatid na nasa Autism Spectrum. "Nilalayon naming magkaroon ng higit na suporta sa sektor ng Autism isang milyon kasama ang mga pamilya," sabi niya.

"Ang stigma dito ay tinitingnan natin ito bilang isang problema. Nagsisimula na kaming makita ang mga hakbang na gumagalaw sa tamang direksyon. Papalapit na tayo sa sistemang Amerikano na para sa maagang pagtuklas ng Autism Spectrum," dagdag niya.

Binanggit ni Dee ang pagtanggap ng kanyang ama-amin sa kanyang dalawang kapatid - nakababatang kapatid na lalaki at nakatatandang kapatid na lalaki na may Autism Spectrum. Inaasahan niyang malampasan ang 40,000 kalahok sa Angels Walk noong

nakaraang taon.

Masaya si Dee na kasama sa Panukalang Batas ang edukasyon at kalusugan, "Sana ipasa na natin ang Autism Bill." Ipinahayag niya ang pag-asa na ang Autism Spectrum ay hindi lamang matutugunan ng pribadong sektor, kundi pati na rin ng pamahalaan sa pambansang saklaw.

Si Pia Cabanero, Tagapagtaguyod /Tao na nasa Autism Spectrum, isang alumni ng Ateneo De Manila University, ay nagsabi na ang pagiging isang Autistic na tao ay isang pakikibaka, na alam na hindi ito madali.

"Hindi ko alam kung maliin akong mauunawaan ng mga tao dahil sa sinasabi ko," sabi ni Cabanero. "Sa lipunang hindi itinayo para sa amin, kaya namin nitong pamahalaan at mamuhay dito," dagdag niya. Inamin ni Cabanero na naging masigasig siya sa mga tao sa Autism Spectrum.

"Kaya naman natin maging ating sarili upang mabuhay hanggang pagtanda. Sa Angels Walk, umaasa kaming makita ang epekto at maranasan ang pinakamagandang bagay sa ating buhay," sabi ni Cabanero. Inamin niya na siya ay binully noong high school, kung kailan natukoy sa kanya ang diagnosis na "Autism".

Sinabi ni Dang Koe, ASP Chair Emerita, na "Ako po ang Pambansang Mascot ng Angels Walk na may temang Ambitious Aarangkada Aangat." Binigyang-diin ni Koe na nagsimula ang ASP noong 1989 na may lamang 11 ina at ngayon ay lumago na ito na may 114 na sangay sa buong bansa.

Binigyang-diin niya na gaganapin ang Angels Walk sa SM Mall of Asia Arena sa Abril 26, 2026 na may sabay-sabay na paglahok ng 12 lungsod. Inaasahan ng The Angels Walk ang mahigit 40,000 kalahok sa buong bansa. "Hindi na ito tungkol sa kamalayan, kundi pagtanggap kung kaya't magbibigay tayo ng ASP Awards para sa Pamumuno," sabi ni Koe.

Itinampok sa briefing kung paano nananawagan ang komunidad ng autism at ang mga kaalyado nito para sa sistemang pagsasama sa pamamagitan ng polisiya, pakikipag-partner, at suporta para sa mga Pilipinong nasa spectrum.

Hinikayat nito ang publiko na 'Isabuhay ang Sinabi. Sumali sa ASP Angels Walk para sa Autism 2026' sa Abril 26, 2026 sa 12 lungsod.

LABING-APAT NA WHEELCHAIR, HATID AY PAG-ASA AT GINHAWA SA MGA BENEPISYARYO NG POLANGUI, ALBAY

Naghatid ng pag-asa at ginhawang mga OVP - Bicol Satellite Office sa bayan ng Polangui, Albay sa pamamagitan ng pamamahagi ng mga wheelchair.

Labing-apat na libreng wheelchair ang ipinamahagi sa mga benepisyaryo upang makatulong sa kanilang mas mapagaan ang kanilang paggalaw at higit na mapabuti ang kanilang pang-araw-araw na pamumuhay.

Sa pamamagitan ng

inisyatibang ito, muling pangatitibay ng OVP ang pangakong maghahatid ng inklusibo, makatao, at makabuluhang serbisyo para sa lahat. Ipinapakita rin nito na ang bawat Pilipino, lalo na ang mga may kapansanan, ay karapat-dapat sa suporta, dignidad, at pag-asang makapamuhay nang mas maayos.

Bisitahin ang aming website ovp.gov.ph para sa karagdagang detalye. (OVP)

Editorial

Mahalaga ang information drives

LUBHANG kailangan at mahalaga ang review sa implementasyon ng mga umiiral na ordinansa sa ilalim ng Safer Cities Initiatives. Maganda ang inisyatibong ito kaya nararapat lamang ang masusing pag-aaral bago ang ganap na pagpapatupad. Napakahalaga ang mga information drives para sa mga umiiral na or-

dinansa at community standards. Kung sapat na ang pagrerebyu o muling pananaliksik at handa na sa paglulunsad ay kailangan ang tinatawag na warning o babala sa unang openasa. Layunin ng Safer Cities Initiatives ang pagpapanatili ng katahimikan at katiwasayan ang mga lansangan mula sa iba't ibang krimen. Kaya sana sa pamamagitan ng pulong at talakayan ng Department of the Interior and Local Government, mga law enforcement agencies at mga lokal na pamahalaan ay ganap na maayos pagpapatupad nito.

Asim na may tamis ng tagumpay

Sa hangaring mabigyan ng mas komportableng pamumuhay ang pamilya, sinimulan ni Jennifer, mula sa Cadiz City, Negros Occidental, kasama ang kanyang asawa ang negosyong paggawa ng tamarind jam noong 1994. Hindi na bago sa kanila ang ganitong hanapbuhay dahil ito rin ang linya ng negosyo ng kapamilya ng kaniyang asawa, kaya't mas naging magaan ang kanilang pagsisimula. Mula sa labas ng eskwelahan Sa umpisa, nagtitinda lamang sila sa labas ng paaralan. Mga estudyante ang kanilang unang naging suki. Maganda ang naging takbo sa simula, ngunit tuwing bakasyon ay bumababa ang benta. Dahil dito, naghanap si Jennifer ng ibang paraan upang mapalawak ang merkado. Personal niyang nilibot ang mga karatig-lungsod at munisipalidad upang ialok ang kanyang produkto sa iba't ibang tindahan. Upang mapanatili ang kalidad at mas mapaganda ang packaging, dumalo siya sa serye ng mga workshop at training. Mula rito, unti-unting nakilala at tinangkilik ang kanyang tamarind jam. Mga pagsubok sa gitna ng paglago Ngunit kasabay ng pag-unlad ay ang mga hindi inaasahang pagsubok. Noong 2016, dumaan siya sa isa sa mga pinakamabibigat na yugto ng kanyang buhay nang pumanaw ang isa niyang anak dahil sa komplikasyon sa kalusugan. Lalong bumigat ang sitwasyon

dahil sa mataas na gastusing medikal. Hindi na sapat ang kita ng negosyo upang matustusan ang kanilang pangangailangan. Noong 2017, sa kabila ng matinding dalamhati, nagtrabaho siya sa ibang bansa upang masuportahan ang pamilya. Makalipas ang dalawang taon, napagtanto niyang hindi iyon ang buhay na nais niya—ang sumasahod lamang para sa pang-araw-araw. Kaya noong 2019, bumalik siya sa Pilipinas at muling itinuloy ang negosyong kanyang iniwan. Ang mga sampalok na ginagamit niya ay nagmumula sa San Carlos City, Negros Occidental. Dahil namumunga lamang ang mga puno nito sa unang kalahati ng taon, karaniwan siyang bumibili ng humigit-kumulang 100 hanggang 300 kilo tuwing peak season upang masiguro ang tuloy-tuloy na produksyon. Kapag kapos ang puhunan para sa raw materials, kumukuha siya ng karagdagang kapital mula sa CARD, Inc. (A Microfinance NGO). Naging kliyente siya nito noong 2019. Sa pamamagitan ng kanyang mga loan, nakabili siya nang sapat na suplay ng sampalok kahit off-season. Sa kasalukuyan, mayroon siyang aktibong loan na PHP 80,000.00 mula sa institusyon. Panibagong dagok, panibagong laban Hindi pa man tuluyang nakababangon, isa na namang dagok ang dumating. Sa kasagsagan

ng pandemya, pumanaw ang kanyang asawa. Bukod sa sakit ng pagkawala, naging mahigpit din ang lockdown na naging dahilan upang pansamantalang matigil ang kanilang produksyon ng jam. Upang may maipangtustos sa araw-araw, nagtanim siya ng mga gulay at ibinenta ang mga ito upang may pambili ng bigas at iba pang pangangailangan. Sa mga sumunod na taon, naapektuhan din ang kanilang alagang baboy dahil sa African Swine Fever (ASF). May mga sandaling nais na niyang sumuko, ngunit hindi niya magawa dahil alam niyang umaasa sa kanya ang kanyang mga anak, lalo na ang mga nag-aaral pa. Sa halip na magpatinag, mas pinili niyang maging matatag at patuloy na bumangon sa bawat pagsubok. Patuloy na pag-asenso Sa ngayon, malinaw ang bunga ng kanyang tiyaga at determinasyon. Umaabot na sa 500 packs ng

tamarind jam ang kanilang napo-produce araw-araw at naipamamahagi na ito sa 12 lungsod sa Negros. Isa sa kanyang mga susunod na layunin ang makabili ng delivery van upang mapabilis ang distribusyon ng kanyang produkto. Sa kasalukuyan, umaasa lamang sila sa pagko-commute at pagrenta ng traysikel sa pagbiyahe ng mga order mula Sagay hanggang Bacolod. Nais din niyang madagdagan ang halaga ng kanyang maaaring malooan sa CARD, Inc. upang mas makabili ng mas maraming sampalok sa hinaharap. "Nakaka-proud lang na makita ang aking mga tamarind jam na dati ay mabibili lamang sa labas ng eskwelahan, ngayon ay nakadisplay na rin sa malls," ani Jennifer, habang inaalala kung gaano na kalayo ang kanyang narating. Ang kuwento ni Jennifer ay patunay na ang sipag, dedikasyon, at walang sawang pagpupursige ay may asim man sa simula, ngunit nagbubunga ng tamis ng tagumpay sa huli.

Ipinagmamalaki ni Jennifer Llanera ang kanyang tamarind jam na ngayon ay mabibili na sa iba't ibang lungsod at munisipalidad sa Negros Occidental.

Kalibre

Romy Santos
0977-7844136

Totoong karamdaman, madingling mapagtakpan

KAHIT mahirap ay nagiging madali ang pagtago ng tunay na karamdaman lalo at mayroong mabigat o malalim na dahilan. May mga magulang na pilit na pinagtatakan o ikinukubli ang kanilang sakit karamihan dito ay ang mga nanay. Sabi nga ng mga manggagamot na kapag tumuntong at lumagpas na sa kwarenta anyos ay kailangang tutukan na ang kondisyon ng kalusugan. Eh paano pa kung singkuwenta na ang edad at pataas na kailangang tanggapin ang katotohanan na prone o lapitin na ng kung anu-anong karamdaman. Sa harap ng anak o mga anak at mga kaanak maging sa mga kaibigan o kakilala ay madingling nasasabi ng isang nanay na siya ay malusog pa sa kabila ng kanyang edad. Nagpapakitang gilas tulad ng pag-iindak o pagsasayaw at iba pa bilang pagpapatunay na siya ay healthy. Hanggang kinakaya pa ay itinatago ang totoong sakit dahil posibleng ayaw mag-alala pa sa kanya ang mga mahal sa buhay. O kaya naman ay dahil sa salat sa pinansiyal at pwede rin pinipilit ang sarili sa pagtatrabaho para sa pamilya. Maaaring sa ganoong edad na singkuwenta pataas ay may mga anak na ang isang magulang na kahit paano ay mayroon ng mga maaayos na trabaho. Dapat bilang mga anak ay sila na ang magkusa para sa tinatawag na regular check-up ng kanilang magulang na pwedeng tuwing ikaanim na buwan o taunan upang nalalaman kaagad ang karamdaman. Iba ang may pinanghahawakang resibo na magpapatotoo sa kalagayan ng kalusugan na magmumula mismo sa mga manggagamot. Ang may sariling katawan ay magagawang magtago ng totoong karamdaman subalit ang resibo mula sa manggagamot ay hindi maikukubli.

HANEP

Basahin Mo Ito!

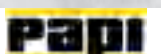
ROMEO S. SANTOS
Publisher/Editor-in-Chief

JUNE K. BILLONES
Managing Editor

Ang 'HANEP Basahin Mo Ito!' ay inilalathala tuwing lunes ng **HANEP Publication** na may tanggapan sa B10 L9 The Veraneo Brgy. San Sebastian Kawit, Cavite
Contact#: 0977-7844136/09687122927
Website: <https://hanep.net>
Email: ronejed@yahoo.com/ haneppublication@yahoo.com

PAUNAWA: Sariling pananaw o opinyon ng mga kolumnista ang nilalaman ng kanilang mga artikulo kaya wala pong kinalaman at pananagutan dito ang pamunuan ng publication

Member: Publishers Association of the Philippines, Inc.

ADVERTISING RATES
COMMERCIAL - - - -P200/col.cm
LEGAL NOTICES - - - P160/col.cm

Upang tugunan ang suliranin ng mga magsasakang napipilitang itapon ang kanilang ani dahil sa sobrang pagbaba ng presyo, inanunsyo ni Pangulong Ferdinand R. Marcos Jr. na bibilhin ng Department of Agriculture (DA) ang mga sobrang produksyon.

Sa press briefing sa Malacañang, sinabi ni Pangulong Marcos na makikipagtulungan na rin ang pamahalaan sa mga LGU para mabali ang sobrang produksiyon at

PBBM: Pamahalaan, bibilhin ang sobra-sobrang ani ng mga magsasaka

hindi masayang.

“Ang pamahalaan ang sasalo nito para hindi masayang ang ani, hindi malugi ang ating mga magsasaka at mapapakinabangan naman ng ating mga namimili,” diin ng Pangulo. Kasabay nito, sinabi ng Pangulo napalalawakin ang Bentang Bigas Program sa kapakinabangan ng mas marami.

“Para sa mas maraming makinabang, papalawakin pa natin ang Benteng Bigas program. Dadamihan ang tindahan, habaan ang oras ng pagbenta, lalo na para sa ating mga senior citizen, para sa ating PWD at siyempre mga single parent,” diin ng Pangulo. Upang mapababa ang presyo ng pagkain, binanggit rin ng Pangulo na ibinaba o sinuspinde ng pamahalaan ang ilang bayarin sa mga pantalan kabilang ang anchorage, berthing, handling, at storage fees.

“Ibababa din natin ang gastos ng pagdaan ng pagkain mula sa pantalan hanggang sa merkado. Sa Cebu Ports Authority, sa Subic Bay binawasan at sinuspinde rin ang

ibat-ibang binabayad na mga fees para ito ay maramdaman ng tao. Kahit tumataas ang ibang produkto, ‘di masyadong mabilis ang pagtaas, at least mapigil ang pagtaas,” ayon sa Pangulo.

Habang ang Philippine Ports Authority naman ay nagbaba sa piso ng RoRo fee para sa mga sasakyang nagdadala ng produktong agrikultural.

“Dahil layunin natin na panatilihin sapat ang supply, tigilan ang pagtaas ng presyo, at tiyaking tuloy-tuloy ang hanapbuhay ng ating mga kababayan. Hindi tayo titigil hanggang maramdaman ninyo ang tunay na ginhawa sa inyong pang-araw-araw na buhay,” ayon pa sa Pangulo. | **PND**

Pagdeklara ng state of calamity, susi upang magamit ang pondo laban sa energy crisis

BAGUIO CITY (PIA) — Ipinaliwanag ni Mayor Benjamin B. Magalong na ang deklarasyon ng lungsod ng State of Calamity ay isang mahalagang hakbang upang mapakilos at magamit ang mga lokal na yaman at pondo, partikular na ang Quick Response Fund (QRF), bilang tugon sa epekto ng kasalukuyang energy crisis.

Sa isang panayam, sinabi ng alkalde na bagama’t nagdeklara na ng National Energy Emergency si Pangulong Ferdinand Marcos, Jr., ang pokus nito ay ang pagkilos ng mga ahensya ng nasyonal o national government agencies (NGAs). Ang mga lokal na pamahalaan ay hinihikayat lamang na tumulong, ngunit hindi awtomatikong nakukuha ang kanilang mga emergency fund kung walang angkop na deklarasyon.

“Kung babasahin mo ang probisyon, ang mobilization ay nasa mga NGA. Ang task ng local government ay support lang at mag-allocate ng resources. Kaya naisip namin na mag-declare kami ng sarili naming State of Calamity para magamit talaga namin ang aming resources, personnel, at lalo na ang Quick Response Fund,” pahayag ni Magalong. Binigyang-diin niya na ang sitwasyon ay may mga “unknown variables” o mga gastusing hindi nakaplano noong nakaraang taon. Bilang tugon sa kakulangan

ng sasakyan lalo na tuwing gabi, itinatag ng lungsod ang Emergency Transport Support Program (ETSP) kung saan umaabot sa P2 milyon ang ginagastos araw-araw.

Paano gumagana ang programa? Nang tanungin kung katulad ito ng service contracting, kinumpirma ni Magalong na may pagkakahawig ito ngunit may partikular na mekanismo.

“Parang ganoon nga siya, pero ang binabayaran lang muna namin ay ang ‘backload’ o ang balik-biyaha. Hindi ito libreng sakay, pinapayagan pa ring maningil ang mga drayber para may income sila. Ang sagot lang ng lungsod ay ang gastos sa pagbalik nila sa siyudad kapag wala nang pasahero tuwing gabi,” paliwanag niya.

Idinagdag niya na ang pormula ng bayad ay pinag-usapan at pinagkasunduan kasama ang transport sector.

Panawagan sa nasyonal na gobyerno

Tungkol naman sa kakayahan ng pondo sakaling patuloy na tumaas ang presyo ng langis, inamin ni Mayor Magalong na kailangan na talaga ng tulong mula sa itaas.

“Magandang tanong iyan. Kailangan din namin talaga ng suporta ng national government. Nakausap ko na ang mga kapwa ko mayor, lalo na iyong mga nasa good governance at talagang nahihirapan na kami ngayon,” aniya.

MWP, nahuli sa Trece

NAHULI ang isang Regional Level Most Wanted Person (MWP) matapos ang ikinasang police operation kamakailan sa Trece Martires City, Cavite. Ang akusadong si alyas Jerry, residente ng Trece Martires City, ay naaresto dakong ala-1:00 ng madaling araw nitong Abril 14.

Inisagawa ang pag-aresto para sa mga kasong paglabag sa Article 151 ng Revised Penal Code (Resistance and Disobedience to a Person in Authority), at mga probisyon ng Land Transportation

and Traffic Code (RA 4136) kagnay ng compulsory registration ng motor vehicles. Inisyu at nilagdaan ang warrant ng Municipal Trial Court in Cities, Fourth Judicial Region, Maragondon, Ternate, at Magallanes, Cavite, na walang inirekomendang piyansa.

Ang operasyon ay ikinasa ng warrant personnel ng Trece Martires Component City Police Station at naitala gamit ang Alternative Recording Device sa kawalan ng Body Worn Camera.

Wanted, arestado sa Rosario

ARESTADO ang isang Municipal Most Wanted Person sa matagumpay na operasyon ng kapulisan kamakailan sa Rosario, Cavite.

Inaresto ang akusadong si alyas Rupert, residente ng Rosario, sa bisa ng warrant of arrest para sa kasong Theft (Article 308 ng Revised Penal Code.)

Ang warrant ay inilabas ng Regional Trial Court, Fourth

Judicial Region, Branch 130, Trece Martires City, Cavite, na may petsang March 30, 2026, at may inirekomendang piyansa na P120,000.00.

Maayos na naitala gamit ang Alternative Recording Device ang operasyong isinagawa ng mga tauhan ng Rosario Municipal Police Station dakong alas-12:40 ng hatinggabi nitong Abril 14.

Abot-kayang pabahay para sa OFWs, iniutos ni PBBM

Inatasan ni Pangulong Ferdinand R. Marcos Jr. ang Department of Human Settlements and Urban Development (DHSUD) na magbigay ng abot-kayang pabahay para sa mga Overseas Filipino Workers (OFWs) sa pamamagitan ng mababang interes na loan packages sa ilalim ng Expanded Pambansang Pabahay Para sa Pilipino (4PH) Program.

Sa isang press briefing sa Malacañang, sinabi ni Presidential Communications Office Undersecretary at Palace Press Officer Claire Castro na ayon kay DHSUD Secretary Jose Ramon Aliling, naging posible ang abot-kayang pabahay para sa OFWs dahil malinaw ang direktiba ng Pangulong Marcos.

“Gawing mas abot-kaya, mas mabilis, at mas accessible

ang pabahay para sa bawat Pilipino at kabilang dito ang ating mga bagong bayani na OFWs,” dagdag ni Castro.

Sinabi ni Castro na sa tulong ng DHSUD at Pag-IBIG Fund, bibigyan ng exemption ang OFWs mula sa salary cap at isasama sila bilang mga prayoridad na benepisaryo ng programa.

“Patuloy ang pamahalaan sa pagpapalakas at pagpapalawak ng 4PH Program sa buong bansa upang gawing realidad ang pangarap ng marami nating kababayan...ang magkaroon ng sariling bahay na uuwian,” wika ni Castro.

Sa ilalim ng Expanded 4PH, maaaring makakuha ang mga kwalipikadong benepisaryo ng socialized housing na may subsidized interest rate na kasingbaba ng 3% kada taon sa loob ng hanggang 10 taon—pinakamababa sa merkado ngayon. Mahigit 10,000 pamilya na ang nakinabang sa naturang interest rate. Ipinahayag ng mga OFW ang kanilang pasasalamat dahil sa wakas, matapos ang mahabang panahon ng pagsasakripisyo sa ibang bansa, magkakaroon na sila ng sariling tahanan na ligtas, maayos, at may dignidad. Patuloy ang pamahalaan sa pagpapalawak ng 4PH Program upang matiyak na walang maiiwan sa layunin ng pagkakaroon ng disentang tirahan para sa bawat Pilipino. | **PND**

Higit 1,800 tricycle drivers sa Batangas City nabigyan ng cash relief assistance

LUNGSOD NG BATANGAS (PIA)— Sinimulan ng Department of Social Welfare and Development (DSWD) Calabarzon ang pamamahagi ng cash relief assistance para sa mga tricycle drivers sa lungsod ng Batangas na ginanap sa Batangas City Coliseum noong Abril 8, 2026. Sa panayam kay DSWD Assistant Secretary for Community Engagement Ulysses Aguilar, sinabi nito na ang programa ay tugon ng pamahalaan upang matulungan ang mga public utility vehicle drivers.

“Ito ay sabayang isinasagawa sa buong bansa at lahat ng mga tricycle drivers na kabilang sa mga listahan mula sa lokal na pamahalaan. Dito sa Batangas City ay nasa mahigit 1,800 ang mabibigyan ng ayuda. Ang requirement para makuha ang cash assistance ay ang pagpresenta ng drivers license at kung tama ang nakatala sa listahan mula sa lokal na pamahalaan. Hindi papayagan ang anumang authorization para ma-claim ang tulong na ito,” ani Ahuilar.

Aniya pa, kung sakaling hindi makuha ng mga benepisaryo ang kanilang ayuda sa itinakdang araw ay maaaring magkaroon ng special distribution sa mga susunod na araw para dito.

Sinabi naman ni Hiyasmin Candaba, Batangas City Social Welfare and Development Officer, naging katuwang nila ang Traffic Division and Regulatory Office (TDRO) at Defense

Security Service (DSS) sa pagsasaayos ng mga benepisaryo kabilang ang mga tricycle drivers at operators.

“Inaasahan po natin na ang tulong na ito ay magiging malaking biyaya para sa mga tricycle drivers at operators maging sa kanilang pamilya. May 1,868 drivers po ang makikinabang dito ngayon. Ito po ay kaunting halaga lamang pero malaki ang magagwa upang maibsan ang krisis sa patuloy na pagtaas ng gasolina upang maipagpatuloy ng mga ito ang kanilang paghahanapbuhay at pagbiyahe ng mga tricycle. Sana ay gamitin nila ito ng maayos,” ani Candaba.

Samantala, nagpaabot ng pasasalamat si G. Felixberto Cabungcal Jr., Presidente ng Batangas City Federation of Tricycle Operators and Drivers Association (BAFTODA) kay Pangulong Bongbong Marcos sa kanyang pagtugon sa pangangailangan ng mga nasa hanay ng pampublikong transportasyon.

“Maraming Salamat po kay Pangulong Bongbong Marcos sa naging tulong na ito para sa aming mga miyembro. Sana po ay magpatuloy ito at makinabang ang lahat ng aming mga kasamahan sa ayudang ito na malaki ang maitutulong upang kahit papaano ay maitawid ang pang-araw araw na pamumuhay sa kabila ng krisis na kinakaharap natin sa patuloy na pagtaas ng produktong petrolyo,” ani Cabungcal. (**MPDC-PIA Batangas**)

STRENGTHENING EARLY CHILDHOOD CARE: ECCD FORUM HELD IN CAVITE

The Provincial Government of Cavite through the Office of the Provincial Social Welfare and Development Officer successfully conducted the Early Childhood Care and Development (ECCD) Forum on April 8, 2026, at the New Provincial Government Center in Trece Martires City, gathering stakeholders committed to advancing early childhood education and development across the province.

The forum served as a vital platform for Child Development Workers (CDWs), program coordinators, and partner agencies to align initiatives, enhance knowledge, and ensure the effective implementation of ECCD programs in their respective localities.

One of the key highlights of the forum was the presentation of Mr. Aries R. Panganiban, ECCD Focal Person, who discussed the importance of maintaining an updated database of ECCD enrollees and Child Development Workers. He emphasized that accurate and timely data collection plays a crucial role in policy-making, program planning, and resource allocation, ultimately ensuring that services reach the intended beneficiaries. Mr. Panganiban also elaborated on the standardized process for the recognition of both public and private Child Development Centers (CDCs) and learning centers. He underscored the need for compliance with established guidelines and quality standards to guarantee safe, inclusive, and developmentally appropriate learning environments for young children.

Meanwhile, Ms. Jolivette Yao, ECCD Council, provided an in-depth discussion on the ECCD System Act, highlighting its significance as the cornerstone of early childhood development programs in the country. She explained that the law institutionalizes a comprehensive and integrated system that addresses the holistic needs of children from birth to four years old, covering health, nutrition, early education, and social services. Ms. Yao further emphasized the shared responsibility among local government units, families, and communities in ensuring the proper implementation of ECCD programs, reinforcing the importance of collaboration in nurturing the next generation. The ECCD Forum reaffirmed the Provincial Government's commitment to strengthening early childhood care and development initiatives by equipping implementers with the necessary knowledge and

tools. Through continuous capacity-building efforts such as this, Cavite aims to foster a supportive and responsive environment where every child is given the best possible start in life. — **OPIO**

Antique's poverty decline highlights gains from livelihood, sustainability initiatives championed by Legarda

Years of sustained policy support and development initiatives championed by Loren Legarda for Antique have coincided with measurable improvements in the province's poverty indicators.

Senator Loren Legarda hailed Antique's progress in reducing poverty, describing it as clear evidence that sustainability, local enterprise, and community-based livelihoods can drive effective and lasting recovery. Having previously served as Congresswoman of the Lone District of Antique and continuing to champion the province's development from the Senate, Legarda has been the driving force behind the policy direction, legislative priorities, and program investments that the province's long-term development gains reflect as steady and sustained investments in people and local industries. From being among the country's poorest provinces decades ago, Antique is now emerging as a potential development model for inclusive, livelihood-centered, and resilient growth. Official data from the Philippine Statistics Authority show that poverty incidence among families in Antique dropped from 18.2 percent in 2021, at the height of pandemic-related economic disruption, to 13.8 percent in 2023, equivalent to roughly 20,800 poor families, signaling substantial progress in restoring incomes and stabilizing communities. This brings the province close to its pre-pandemic level of 12.9 percent in 2018 and places Antique 38th out of 84 provinces in terms of highest poverty incidence, within the national median. Legarda credited the gains to deliberate, ground-up strategies she has long advocated, ones that prioritize local livelihoods, cultural development, and sustainable resource use over externally driven growth models.

Senator Loren Legarda strongly supported the modernization of the University of Antique by establishing Maritime Virtual and Augmented Reality laboratory, DOST TechnoHub, and industrial centers like the UA Bamboo Center and Brick Making facilities. From 2017 to the present, Antique has continuously

DOST SOCCSKSARGEN Expands STI Reach Through MOA Signing of Multi-Sector Projects in Cotabato Province

The Department of Science and Technology (DOST) SOCCSKSARGEN, through its Provincial Science and Technology Office (PSTO) in Cotabato, successfully

conducted a ceremonial signing of Memoranda of Agreement (MOAs) for various Science, Technology, and Innovation (STI) initiatives on March 27, 2026, at

Titanium Pharma Function Hall in Barangay Sudapin, Kidapawan City.

The event marked a significant milestone in advancing inclusive, community-centered, and innovation-driven development across Cotabato Province. It was graced by Vice Governor Rochella Marie Taliño-Taray, who expressed strong support for DOST's continuing efforts to enhance education, livelihood, community development, and enterprise productivity.

Under the Community Empowerment through Science and Technology (CEST) Program, DOST formalized partnerships with key institutions to strengthen science education and community development. A major project, "Transforming STEM Education in Public Schools of Kidapawan through AI-Driven Robotics and Digital Fabrication," was signed with DepEd Region XII Schools Division Office of Kidapawan City. Another initiative, "Transforming Science Beyond the Classroom Through PSC Exhibit-Based Lessons and Lab in a Box," was implemented in collaboration with the Philippine Foundation for Science and Technology and the University of Southern Mindanao. These initiatives aim to enhance teacher capabilities and provide learners with interactive, technology-enabled learning experiences.

DOST also partnered with the Rotary Club of Mt. Apo

percent of businesses and generate over 60 percent of employment. In Antique, they anchor household income and community stability. This is a foundation Legarda helped lay through landmark legislation. On May 23, 2008, the Magna Carta for MSMEs was enacted into law, with Legarda serving as one of its co-authors, giving small enterprises across the country, including in Antique, a stronger legal framework for growth and protection. Continued support through credit access, skills training, product development, and technology upgrading remains critical to sustaining poverty reduction.

While challenges remain, Antique's post-pandemic recovery underscores how integrating livelihoods with sustainability and domestic resource bases can produce durable gains. As the province narrows the gap toward its pre-pandemic levels, its multi-decade decline in poverty incidence is inseparable from Legarda's vision and sustained investment in the province, a growth model rooted in local strengths and long-term resilience.

benefited from Legarda's sustained advocacy and direct mobilization of government support, including DOLE's Kabuhayan, TUPAD and Government Internship Program, CHED scholarships, DSWD's AICS and Sustainable Livelihood Program, DOST's Community Empowerment through Science and Technology, DTI's Shared Service Facilities, BFAR-distributed fiberglass boats and fishing equipment, DOH Medical Assistance, upgrades to Angel Salazar Memorial General Hospital (ASMGH), Culasi District Hospital, and the Justice Calixto O. Zaldivar Memorial Hospital, and establishing Libertad's first polyclinic in seven decades. Beyond supporting diverse MSMEs, ranging from food and fish processing to bamboo and pottery production, Senator Legarda has strategically transformed Antiqueños' traditional crafts into competitive commerce. Through Schools of Living Traditions and the National Arts and Crafts Fair, she has empowered Ati and Iraynon communities, ensuring that heritage industries like patadyong and nito weaving evolve into sustainable, global-scale enterprises that strengthen household incomes.

The Province of Antique has recorded marked improvement in poverty reduction since the height of the pandemic, reflecting steady recovery and the strengthening of locally rooted livelihood strategies that Legarda has consistently supported and advanced. Viewed over a longer-term horizon, reports based on PSA historical poverty tables show an even more significant structural shift. Poverty incidence among families in Antique stood at 51.6 percent in 2006, declined to 44.3 percent in 2009, further to 30.9 percent in 2012, and to 26.0 percent in 2015. From a situation where more than half of families were living below the poverty line in the mid-2000s, the province has steadily reduced poverty levels over the past two decades. This trajectory tracks closely with Legarda's sustained legislative engagement and direct investment in Antique's communities. Earlier national rankings likewise reflected the depth

of the challenge. Antique was ranked the 14th poorest province in 1997 and 15th poorest in 2003. The province has moved from being counted among the poorest provinces in the country to ranking within the national median today. This transformation was aided by Legarda's sustained efforts through legislation, livelihood funding, and an unwavering focus on inclusive growth. While temporary setbacks occurred, including during the pandemic, the broader trend reflected in PSA data points to sustained and measurable progress.

Across Western Visayas, similar recovery patterns have been observed as economic activity resumed and targeted interventions reached vulnerable sectors. However, Antique's trajectory highlights the role of localized, sustainability-oriented development in cushioning shocks and accelerating recovery. This is an approach Legarda has championed long before it became mainstream development practice.

"The pandemic exposed the vulnerabilities of economies that are overly dependent on external flows," Legarda said. "In Antique, recovery was anchored on what communities already knew how to do and what the land could sustainably provide."

Rather than imposing uniform industrial models, the development framework Legarda shaped for Antique built upon bamboo, weaving, cotton, bariw, fisheries, agriculture, and clay-based enterprises. Her direct advocacy secured investments in processing facilities, training, and market linkages that allowed traditional skills to evolve into competitive micro and small enterprises. This approach reflects practical circular economy principles: local resources processed by local labor for local and expanding markets, reducing exposure to external volatility. "When you develop what a municipality already possesses, value chains form organically," Legarda noted. "Economic activity reinforces stewardship and grounds livelihood in domestic sources."

Micro, small, and medium enterprises remain central to this model. Nationally, MSMEs account for more than 99

as implementing partner and disbursing entity for seven community-based projects benefiting underserved sectors. These include initiatives supporting coffee enterprise development for smallholder farmers, livelihood and reintegration programs for persons deprived of liberty (PDLs), cultural preservation and women's livelihood for the Obo Manuvu community, restoration of a madrasa with ICT resources, and the establishment of digital hubs for youth in selected barangays. Collectively, these projects aim to promote inclusive growth, sustainability, and social reintegration.

Under the Small Enterprise Technology Upgrading Program (SETUP), MOAs were signed to support local enterprises in improving productivity and competitiveness. One project focuses on deploying robust ICT systems to enhance online tutorial delivery, while another introduces energy-efficient technologies in natural rubber manufacturing, including the integration of solar photovoltaic systems. These interventions are designed to boost operational efficiency and promote sustainable industrial practices.

Meanwhile, under the Innovations for Filipinos Working Distantly from the Philippines (IFWDPH) Program, two beneficiaries formalized their participation through projects on fabric care innovation and safe water provision. These initiatives highlight DOST's commitment to supporting returning and transitioning overseas Filipino workers through sustainable, innovation-driven livelihood opportunities.

The event was further enriched by messages of support from former DOST Secretary Fortunato T. de la Peña and University of Southern Mindanao President Dr. Jonald L. Pimentel. Also present were key stakeholders, including Rotary Club of Mt. Apo President Atty. Jonah Mineses and Schools Division Superintendent Miguel Fillalan Jr., along with representatives from partner institutions who joined virtually.

Through these partnerships, DOST SOCCSKSARGEN reaffirms its commitment to making STI accessible and impactful across communities, schools, industries, and marginalized sectors. The MOA signing symbolizes a shared dedication to implementing meaningful initiatives that will foster resilience, empowerment, and long-term development in Cotabato Province.

DOST calls for cleaner, sustainable tech and practices amid oil crisis

By Karl Jerome M. del Mundo, DOST-STII

To help bridge resilience in times of crisis, such as in an oil-related emergency, the Department of Science and Technology (DOST) officials pushed forward the use of clean, efficient, and sustainable science, technology, and innovation within the country.

DOST Secretary Renato U. Solidum, Undersecretary Sancho A. Maborang, and DOST-Region 3 Director Dr. Julius Caesar Sicat reaffirmed, in a virtual flag ceremony on April 6, that the Department "stands at the forefront of the nation's response" to the disruptions of economies, energy markets, and food systems across the nation. "They are felt directly by Filipino families through rising fuel prices, increasing cost of basic goods, and vulnerabilities in supply chains. In this context, the role of science, technology, and innovation becomes not only relevant but essential," Dr. Sicat shared.

Furthermore, Solidum continued to push e-mobility in the center as a clean, efficient, and sustainable solution for the fuel crisis the country is currently facing and is targeting to have at least 10 percent of the transport systems to be electric by 2040.

"By sharing information and demonstrating these technologies (e-vehicles), and encouraging their adoption, we help bring the benefits of science and innovation closer to communities," Solidum said.

Part of this initiative is the recently launched all-electric e-Tranvia in Intramuros, alongside similar innovations such as the MB Dalaray Electric Ferry in the Pasig River, e-boat in Manila, e-Jeepneys, hybrid electric train on the tracks of the Philippine National Railways, C-trike, and e-trike in various regions across the country.

These technologies are developed through various partnerships with local government units, DOST agencies, and higher education institutions such as Cagayan State University and University of the Philippines Diliman. Meanwhile, Undersecretary Maborang explained that these innovations are not only timely but are necessary. "They

reduce our dependence on important fuel, promote sustainability, and open new opportunities for the local industries."

Solidum also underscored that smart agriculture should also be guarded amid the ongoing fuel conflict and must lean on using organic fertilization in response to the decreasing supply of inorganic sources.

The DOST currently has innovations to improve harvest and productivity in agriculture, including Smarter Approaches to Reinvigorate Agriculture as an Industry (SARAI), climate-resilient crops, and precision farming technologies.

Moreover, other than energy conservation, energy security remains a pressing concern, revealing the nation's

dependence on imported fuel, hence Dr. Sicat's advocacy to subscribe to renewable energy.

"This (fuel crisis) underscores the need to accelerate research and deployment of renewable energy solutions. By advancing solar, wind, and other sustainable technologies, we help reduce vulnerability to external shocks while empowering communities with reliable and affordable energy," the regional director said.

Meanwhile, Solidum also discussed the importance of intellectual property rights of such technologies and human creativity to continue inspiring progress, benefit for the society, and providing real-world solutions to problems in light of the National Intellectual Property Month.

"Whether it is a new

technology, a scientific discovery, or an innovative process, protecting and managing intellectual property allows Filipino innovators to bring their ideas forward, creating opportunities, strengthening industries and enterprises, and most importantly, improving lives," the secretary emphasized.

The clean and sustainable technologies funded and/or developed by the Department of Science and Technology (DOST) are part of the initiatives of the agency aimed at providing science-based, innovative, and inclusive solutions across four strategic pillars: human well-being, wealth creation, wealth protection, and sustainability. These pillars embody the mantra OneDOST4U: Solutions and Opportunities for All. For more information, visit www.dost.gov.ph

SSS responds to economic challenges with expanded relief programs, P60B in support for members and pensioners

QUEZON CITY (April 16, 2026) – Following the directive of President Ferdinand R. Marcos Jr. and under the guidance of Social Security Commission (SSC) Chair Secretary Frederick D. Go, the Social Security System (SSS) is strengthening access to its existing programs in response to rising energy costs, inflationary pressures, and the broader economic impact of ongoing geopolitical tensions in the Middle East. These initiatives include policy enhancements to improve accessibility, and the early implementation of this year's pension increase to provide timely financial relief to members, pensioners, and employers.

SSS President and Chief Executive Officer Robert Joseph M. de Claro said, "We recognize that rising prices and economic uncertainty continue to place pressure on Filipino families and businesses. Through these enhanced programs, SSS is ensuring that our members and pensioners have access to timely, affordable and reliable financial support when they need it most."

Collectively, these programs are expected to provide up to approximately P60 billion in financial assistance and benefit support.

Emergency Loan Program Members facing urgent financial needs may apply for the enhanced Emergency Loan Program, which offers up to P20,000 at a reduced interest rate of 7% per annum, with a six-month repayment moratorium.

To improve accessibility, SSS has relaxed the eligibility requirements from 36 to 18 months of posted contributions, with at least six (6) contributions posted within the last 12 months. The program now also covers members with minimal past-due loans of up to three (3) monthly amortizations, as well as overseas Filipino workers (OFWs) through simplified eligibility requirements.

Around P27 billion has been allocated for this program, which is expected to benefit an estimated 2.24 million eligible members, providing a safe and affordable alternative to informal lenders and helping them cover essential expenses such as medical needs, education and daily household requirements.

Micro-Loan Program SSS is set to roll out short-term loans ranging from P1,000 to P20,000 with repayment terms of 15 to 90 days and an affordable rate of 8% per annum.

The program will be delivered

through digital platforms and partner financial institutions, enabling faster and more convenient access to funds. It aims to provide immediate liquidity support while promoting financial inclusion, with a target loan portfolio of up to P40 billion within the next two (2) years.

Loan penalty condonation

For members with past-due loans, SSS continues to implement the Consolidation of Past Due Short-Term Member Loans with Condonation of Penalty Program.

Under this program, penalties of unpaid loans are fully waived upon settlement of the principal and interest. Members may choose flexible payment options: one-time settlement or installment terms up to 60 months with a minimum down payment of 10%.

Applications may be conveniently filed online via My.SSS portal.

Employer contribution delinquency reliefs

SSS is also providing relief to delinquent employers through penalty condonation and restructuring programs.

These include the Contribution Penalty Condonation, Delinquency Management, and Restructuring Program (CPCoDeMRP) for businesses and the Contribution Penalty Condonation and Restructuring Program (CPCR-P) for household employers.

These measures allow employers to settle contribution obligations through structured payment arrangements without additional penalties, ensuring continued social security coverage and protection for their employees.

Early implementation of pension increase

In support of pensioners, SSS is advancing the implementation of the scheduled 2026 pension increase under the SSS Pension Reform Program, from September to June 2026, providing earlier financial relief. Retirement and disability pensions will increase by 10%, while death and survivor benefits will increase by 5%.

SSS is expected to release approximately P6.5 billion for the early implementation of pension increase from June to August 2026, directly supporting millions of pensioners and their families. In fulfilling its mandate, SSS remains committed to responding to the needs of its members while ensuring the prudent management and long-term sustainability of the social security fund for present and future generations.

Easter Smiles Shine at SM City Dasma, Trece & Tanza

Easter came alive across SM City Dasmariñas, SM City Trece Martires, and SM City Tanza with a fun-filled Character Parade that delighted families and kids alike. Colorful costumes, exciting activities, and cheerful moments filled the malls as everyone gathered to celebrate a truly egg-s-tra special day together.

Kids at SM City Dasmariñas share big smiles and even bigger Easter fun

Little smile shine brighter with the favorite characters at SM City Trece Martires

Kids celebrate Easter together with cheerful characters at SM City Tanza

Pangangalap ng datos para sa Korpus at pagbuo ng Glosaryo ng Wikang Manobo Dulangan, isinagawa sa Sultan Kudarat

Nagsagawa ng fieldwork ang Sangay ng Leksikograpiya at Korpus ng Pilipinas ng Komisyon sa Wikang Filipino sa Senator Ninoy Aquino, Sultan Kudarat noong 19-23 Marso 2026 upang makapangalap ng pasalitang korpus at makabuo ng glosaryo ng wikang Manobo Dulangan. Layunin nitong makalikom ng datos para sa dokumentasyon ng wika at

makalikha ng sangguniang magagamit sa pagtuturo ng wika at kultura ng komunidad. Bahagi ito ng proyekto ng pagbuo ng Pambansang Korpus ng mga Wika ng Pilipinas. Naging katuwang sa fieldwork si Dr. Radji Macatabon ng University of Southern Mindanao, sa pamumuno ni Dr. Jonald L. Pimentel.

Safer Cities ng PRO CALABARZON Nagtala ng 23,176 Paglabag sa 7 Araw na Implementasyon

Camp BGen Vicente P. Lim, Laguna — Iniulat ng Police Regional Office CALABARZON sa pamumuno ng Acting Regional Director na si PGen Hansel M. Marantan, na umabot sa 23,176 ang naitalang paglabag mula Abril 8 hanggang Abril 14, 2026, sa unang linggo ng implementasyon ng Safer Cities Initiative sa buong rehiyon ng CALABARZON. Ang pinaigting na kampanyang ito ay naglalayong itaguyod ang kaligtasan ng publiko, disiplina, at mahigpit na pagsunod sa mga umiiral na lokal na ordinansa. Kabilang sa mga naitalang paglabag ang 5,883 na indibidwal na nahuli sa pag-inom at paninigarilyo sa pampublikong lugar, 2,838 na gumagala sa lansangan nang walang suot na pang-itaas, 437 sa paggamit ng videoke lampas sa itinakdang oras, 8,098 na menor de edad na lumabag sa curfew, at 4,980 na lumabag sa iba pang pinapatupad na ordinansa. Sa kabuuang bilang ng mga lumabag, 17,098 ang binigyan muna ng babala at pinalaya, alinsunod sa direktiba ni SILG Jonvic Remulla, habang 6,062 ang pinagmulta, at 12 ang pormal na sinampahan ng kaso dahil sa mas mabibigat na paglabag. Binigyang-diin ni PGen Marantan na ang mga bilang na ito ay sumasalamin hindi lamang sa mas pinaigting na pagpapatupad ng batas kundi pati na rin sa pangangailangan na higit pang palakasin ang

kamalayan at pagsunod ng publiko sa mga umiiral na regulasyon. Iginiit ni RD Marantan na mahalaga ang buong kooperasyon ng mamamayan upang makamit ang mas ligtas at maayos na mga pamayanan. Hinikayat niya ang lahat ng residente sa bawat lungsod at munisipalidad ng CALABARZON na patuloy na sundin at igtalang ang mga umiiral na batas at ordinansa. Binigyang-diin niya na ang simpleng pagsunod—tulad ng pagrespeto sa curfew, pag-iwas sa mga ipinagbabawal na gawain sa pampublikong lugar, at pagsunod sa pamantayan ng komunidad—ay may malaking ambag sa pagpapanatili ng kaayusan at pagkakaroon ng krimen. “Ang disiplina sa sarili at sa loob ng bawat tahanan ay mahalaga upang maitaguyod ang mas ligtas at tahimik na pamayanan. Ang Safer Cities initiative ng PNP ay nakabatay sa pagiging makatarungan, pantay pagpapatupad ng batas, at paggalang sa karapatang pantao, na may layuning makalikha ng isang ligtas na kapaligiran para sa lahat.” Sa huli, hinikayat niya ang publiko na patuloy na makiisa at makipagtulungan sa mga awtoridad, at binigyang-diin na ang pangmatagalang kapayapaan at kaligtasan ay makakamit lamang sa pamamagitan ng pagkakaisa, pagiging mapagmatyag, at kolektibong pagsunod sa batas. **(RPIO4A)**

DOST ILOCOS REGION BACKS P6.4M TECH UPGRADES FOR INCLUSIVE REGIONAL GROWTH OF MSMEs

CITY OF SAN FERNANDO, La Union -The Department of Science and Technology Ilocos Region (DOST Ilocos Region) awarded financial assistance to the 2nd batch of 2026 beneficiaries of the Small Enterprise Technology Upgrading Program (SETUP) during a ceremony at the DOST Ilocos Region Innovation Hub on March 19, 2026. Known collectively as “Batch SIBOL” (Siyensya at Inobasyon para sa Bagong Oportunidad at Lunti-lunting Pagyabong), six cooperators received support and are set to “sprout,” embarking on a journey toward greater competitiveness, resilience, and sustainability. Three firms from Ilocos Sur (Torres Ricemill, Melody’s Food Products, and Niks Printing Shop) collectively received ₱4,610,000.00 in financial assistance. Heisabelle Wood Works of La Union was granted ₱257,600.00, while HN Chicken Dealer and Obet Mushroom Farm in Pangasinan received a combined ₱1,549,800.00, further expanding support for MSMEs across the region. Ms. Racquel M. Espiritu, Supervising Assistant Regional Director for SETUP, emphasized that the initiative supports long-term enterprise growth beyond financial aid. “This program is about giving our MSMEs the chance to sprout, grow, and flourish – bringing jobs, products, and services that uplift families and communities across the nation,” she stated. Furthermore, Ms. Mary Ann B. Ofiana, Project Technical Assistant I, led the Gender Sensitivity Training, where she emphasized integrating gender perspectives and promoting equal opportunities in the workplace. This was followed by Ms. Katrina F. Ronquillo, SETUP RPMO Head, who outlined the beneficiaries’ duties as stipulated in the Memorandum of Agreement, discussed required reports, and

answered participants’ questions. Regional Director Teresita A. Tabaog congratulated the beneficiaries and emphasized the role of MSMEs in economic growth and inclusive development. “I hope that you will not be content with just receiving that fund and improving your current processes but do better in coming up with more creative things and more innovative things. And while you do those, you will be mirroring some of the best practices that other MSMEs can learn from,” she said. The event concluded with closing remarks from Ms. Katrina F. Ronquillo, who thanked the Batch SIBOL beneficiaries for their trust and collaboration. “Your trust inspires us to do more, to serve better, and to continue bringing programs that truly make a difference,” she remarked. The ceremony highlighted the DOST Ilocos Region’s commitment to empowering MSMEs to grow, innovate, and achieve sustainable success, bringing ‘Agham na Ramdam’ closer to communities across the region. **(Eldrick John Viluan and Katherine Grace Balanag)**

BauerTek Wins 2 Gold Medals and the Medicine Award at INVENTCOR 2026

Deva, Romania – The Philippines has been honored with 2 Gold Medals and the Medicine Award at the International Exhibition of Inventiveness and Innovation – INVENTCOR 2026. The event recognized BauerTek Pharmaceutical Technologies with its highest honors: 2 Gold Medals (Jamperine & ProNitro Life)- for outstanding pharmaceutical innovation and technical excellence. Medicine Award (BauerTek Pharmaceutical Technologies, Inv. Richard Nixon Gomez, CNP & Inv. Rigel Gomez, CNP) - a prestigious Special Distinction honoring their significant contributions to the global healthcare

National ID Services Reach Thousands of OFWs in Kuala Lumpur Caravan

Bringing vital government services directly to Filipinos abroad, the Overseas Workers Welfare Administration (OWWA) successfully concluded a high-impact, two-day caravan for Overseas Filipino Workers (OFWs) in Malaysia on April 11-12, 2026. Held at the J.W. Marriott Hotel in Bukit Bintang, Kuala Lumpur, the event—themed “Alagang OWWA Serbisyonng May Puso: Health, Wellness, and Membership Caravan”—served as a one-stop shop for over 2,000 Filipinos seeking to update their government records and access essential benefits. The caravan officially opened with a ribbon-cutting ceremony led by Her Excellency Maria Angela A. Ponce, Philippine Ambassador to Malaysia. Joining her were Labor Attaché Jocelyn B. Ortega, OWWA Deputy Administrator Susana S. Bahia-Catapan, and Welfare Officer Rosanna G. Siray, all of whom underscored the government’s commitment to making public services accessible to the global Filipino community. A key highlight of the event was the overwhelming demand for National ID services. Building on the success of the 2024

mission, the Philippine Statistics Authority (PSA) team—composed of Chief Administrative Officer Wilma A. Villafuerte, Registration Officer III Juliedin B. Nohay, and Computer Maintenance Technologist II Arnel B. Bulambao—processed registrations, updates, and ePHILID printing for more than 250 OFWs. Despite extending their hours to accommodate the high volume of applicants, the PSA team noted a significant “clamor” for the National ID, with hundreds of attendees still hoping for future registration opportunities. The mission was made possible through the collaborative efforts of the PSA, LTO, PRC, DTI, Pag-IBIG Fund, SSS, PhilHealth, DSWD, Landbank, PAO, and the Migrant Workers Office (MWO). The PSA remains dedicated to bridging the distance for Filipinos worldwide, ensuring that every citizen—regardless of location—can secure their National ID and access essential civil registration services.

PGC’s MDM team serves Silangueños with healthcare services

With its constant effort to bridge the gap with healthcare services, the Provincial Government of Cavite rolled down to Barangay Puting Kahoy in Silang, bringing the medical and dental mission program accessible to the constituents, on April 8, 2026. A total of 378 Silangueños were catered, including 262 patients received medical consultations and 56 patients availed dental extractions. More so, the residents underwent diagnostic procedures, such as fasting blood sugar test and electrocardiogram exam, to help the medical professionals for further diagnosis. The residents, then, received free prescribed medicines and vitamin supplements. Hon. Aidel Paul Belamide, 5th District Board Member, graced the activity, displaying his unwavering support in uplifting the overall well-being of their constituents. — **OPIO**

Sanib puwersa ng Palawan at Gentry para sa Palawan open Tennis 2026

Nagtutulan ang Palawan at Gentry para sa Palawan Open 2026, ang susunod na pinakamalaking tennis event sa Pilipinas

Ang Palawan Group of Companies at Gentry Timepieces ay nagsagawa ng seremonyal na pagpirmang memorandum of agreement (MOA) para sa pagdarao ng Palawan Open 2026, ang susunod na pinakamalaking tennis event sa Pilipinas, na ginanap sa Cybergate, katuwang ang Philippine Sports Commission (PSC) at ang Philippine Tennis Association (PTA).

Ang Palawan Open 2026, na may kabuuang premyong P2 milyon, ay gaganapin mula Mayo 22 hanggang 31, 2026 sa Rizal Memorial Sports Complex sa Vito Cruz, Maynila. Ang punong tanggapan ng Palawan Group of Companies ay matatagpuan sa Puerto Princesa City, Palawan. Sa isang press conference para sa #PalawanOpen2026 at

#PalawanMoNaYan, sinabi ni Bobby L. Castro, Chairman at Founder ng Palawan Group of Companies, na isang visionaryo, "ngayon ay isang makabuluhang araw habang inilulusad natin ang 'Palawan Open 2026.'"

Si Castro ay isang tennis enthusiast na naglalaro na ng humigit-kumulang 40 taon.

"Ang tennis ay nagtuturo ng pokus, estratehiya, at katagayan. Ang paglulusad ng Palawan Open 2026 ay pagpapatuloy ng ating paglalakbay," ani Castro.

"Ikinararangal kong makatrabaho si Hayb (Anzures) at ang Gentry Timepieces. Sama-sama kaming naiinspirang maglaro ng tennis," dagdag niya. "Hinuhubog nito ang karakter, katagayan, at higit sa lahat, ang paniniwala sa ating ginagawa," sabi pa ni Castro. Binanggit niya ang karanasan ng tennis champion na si Alex Eala, na kasalukuyang nasa ika-45 puwesto sa world tennis ranking.

Kinilala rin ni Castro ang talento at suporta ng Tournament Director na si Bobby Mangunay, na nag-ambag sa paglulusad ng Palawan Open 2026.

Ibinahagi ni Castro kung paano nagsimula ang Palawan Group of Companies noong 1998 na may P40,000 lamang at isang pawnshop sa Puerto Princesa City. "Ngayon, kami na ang pinakamalaking pawnshop sa Pilipinas," ani Castro.

"Dapat nating ibalik sa komunidad ang ating mga natamo. Mahigit 700 na ang aming napagtapos at may 600-700 na kasalukuyang iskolar sa Palawan," dagdag niya.

"Plano naming magtanim ng isang milyong puno sa buong Pilipinas. Naniniwala kami na maibigay namin ang oportunidad para sa pakikilahok sa tennis," ani Castro.

"Sinuportahan din namin ang UP Fight at ang UP Women's Basketball Team," dagdag pa niya.

Nagsimula siyang maglaro ng tennis noong 1992. "Ang aming kumpanya ay nag-sponsor ng inter-company tournaments sa Palawan at kalaunan sa Luzon," ani Castro.

Ayon kay Hayb Anzures, Pangulo ng Gentry Timepieces, "hindi ito ang unang pagkakataon na nakipagtulungan kami sa Palawan."

"Masaya kaming makasama si Sir Bobby para sa Palawan Open 2026," ani Anzures.

Ibinahagi niya na noong siya'y nagsisimula pa lamang maglaro ng tennis, nahikayat siya ng isport sa paggawa ng mga timepiece.

"Ang tennis ay nangangailangan ng hindi bababa sa 10 taong dedikasyon at pagtititiis. Kailangan mong makipagsabay sa pandaigdigang talento at magkaroon ng lakas ng loob at kakayahán," ani Anzures.

Nagpasalamat siya sa lahat ng nasa likod ng paglulusad ng Palawan Open 2026. "Ito ay isang espesyal na pakikipagtulungan," dagdag niya.

"Bukas kami para sa lahat ng tao sa buong mundo na masaksihan ang Palawan Open 2026," ani Anzures.

Pormal na nilagdaan nina Bobby Castro (CEO), Bernard V. Kaibigan (CMO), Bobby Mangunay (Tournament Director), at Anzures ang kontrata para sa pagdarao ng torneo mula Mayo 22-31, 2026.

Ipinahayag ni Kaibigan na handa ang Palawan Group of Companies at Gentry Timepieces na suportahan ang mga baguhang tennis player mula sa grassroots level sa mga probinsya. Nakikipagtulungan din ang Director ng Super Sports India sa Palawan para sa Palawan Open 2026.

Ayon sa tennis coach mula India na si Yatharth Vidrohi Bhardwaj, "Naniniwala ako sa iba't ibang kompetitibong kapaligiran. Nag-aalok ang Palawan ng mataas na antas ng kompetisyon na makakatulong sa pambansa at internasyonal na antas."

"May tatlong nangungunang manlalaro mula India na lalahok, at sila ay nasa Top 300 sa mundo," dagdag niya.

Si Alberto Lim Jr., na kasalukuyang No. 1, ay nagsabing, "Pakiramdam ko ay kaya ko pang pagbutihin."

"Palagi akong naglalaro nang buong husay," dagdag niya. "Excited din akong makaharap ang mga international players," ani John Benedict Aguilar.

Ayon kay Coach John Mari Altiche, ang Palawan Open 2026 ang magiging pinakamalaking tennis event sa bansa na may malaking premyo.

Inanusyo ni Mangunay ang kabuuang P2 milyong papremyo para sa torneo. Nakibahagi rin ang mga batang manlalaro tulad nina John Eric Olivarez,

SHAKE HAND PALAWAN CHAIRMAN FOUNDER BOBBY CASTRO AT GENTRY PRESIDENT HAYD ANZURES

NAG shake hand sina Palawan Chairman at founder Bobby Castro at Hayb Anzures Gentry President. Matapos ang kanilang lagdaan para sa MOA Memorandum of Agreement ng Palawan group of Companies at ang Gentry, Makaraang ganapin ang seremonya sa Palawan office Cybergate Building, 7th floor. Kasama sa larawan sina Roberto Castro Palawan Chief Operation Officer, Karl M. Castro President at chief Executive Officer at Bobby Mangunay sports program development. Kaugnay ito ng gaganaping Palawan Open Tennis 2026, sa Mayo 22 hanggang 31, 2026 na magaganap sa Rizal Memorial Sports Complex sa Vito Cruz, Maynila. (REY NILLAMA)

Daniel, at Joshua sa pamamagitan ng Zoom upang magbahagi ng kanilang pananaw at payo.

"Happy Palawan Day," ani Karlo M. Castro, na nagpasalamat sa lahat ng tumulong sa paglulusad ng Palawan Open 2026.

"Ako ay isang sports enthusiast at naniniwala sa galing ng Pilipino. Inaasahan kong makita kayo sa Palawan Open 2026," ani Castro.

"Ito ay isang kilusan para sa kinabukasan ng tennis sa bansa.

Shakey's Super Girls Volleyball Invitational League, Tahanan ng Rising Stars ngayong Lunes na

SHAKEYS SUPER LEAGUE GIRLS VOLLEYBALL INVITATIONAL LEAGUE

ANG mga opisyal na sina (gitnang linya mula kaliwa) Patricia Hizon 12 beyond Media CEO, Ms. Regina Asa SPAVI Marketing Head, Oliver Sicam SPAVI General Manager, Dr. Adrian Paolo Laurel ACES President, CEO, Gino Panganiban ACES Director, Vic Calvo NCAA Mancom, Hazel Ramos at Gabriel Alvan ng Mekaza. Kasama ang mga team captain ng division 1 at division 2 na nagsama-sama hinggil sa ginanap na Press Conference sa Shakeys Restaurant, Magallanes, kaugnay ng magaganap na Shakey's Super League Girls Volleyball Invitational League (GVIL), na itinakdang ganapin ang pag-sisimula nito ngayong Abril 20 at magtatapos sa Mayo Uno na magaganap sa La Salle Greenhills sa San Juan City. (REY NILLAMA)

Ang 2026 Shakey's Super Girls Volleyball Invitational League (GVIL), na tinaguriang Tahanan ng Rising Stars, ay magsisimula sa ngayong Abril 20 (Lunes) sa La Salle Benilde kung saan lalahok ang 44 na paaralan.

Sa isang press conference sa Shakey's Paseo De Magallanes, sinabi ni Dr. Adrian Paolo "Ian" Laurel, Pangulo at CEO ng ACES, na itinuturing ang GVIL bilang simula ng season.

"Sa bawat pagpapalano namin para sa ika-4 na GVIL ngayong taon, lalo pa itong lumalaki. Nagtatapos kami ng dalawang dibisyon noong nakaraang taon," ani Dr. Laurel.

"Pinahahalagan namin ang paglago ng pamilya ng GVIL. Palaki tayo nang palaki," dagdag niya.

Gaganapin ang torneo sa La Salle Greenhills sa San Juan City simula Abril 20 at magtatapos sa Mayo 1, Araw ng Paggawa. "Nais naming magbigay ng plataporma at mapanood ninyo ito nang live kasama ang inyong pamilya," ani Dr. Laurel.

"Hinihiling ko na magsaya at mag-enjoy ang lahat. Malaki ang naitulong ng Shakey's sa GVIL," dagdag niya. "Nang binuo namin ang Division 1, nais naming iangat ang mga nasa Division 2 upang makipagkumpitensya sa mas mataas na antas.

Gusto naming maging inspirasyon ito ngunit may mga limitasyon sa kasalukuyang sitwasyon," ani Dr. Laurel. "Nakakagulat na may dalawang aplikante mula sa mga pampublikong paaralan, ngunit kailangan naming maging maingat at isaalang-alang ang DepEd," dagdag niya.

"Sa totoo lang, nabuksan nito ang aming isipan kung paano mahihikayat ang mga high school student na sumali sa GVIL," ani Dr. Laurel.

"Mahirap balansehin ang pagiging estudyante at atleta nang sabay," dagdag niya. "Ang makapagbuo ng under-16 sa GVIL ay isang magandang tagumpay para sa amin," ani Dr. Laurel.

"Inaasahan naming umabot sa 60 koponan sa susunod na taon," dagdag niya.

Ipinahayag ni Oliver Sicam, SPAVI / General Manager, ang kanyang pasasalamat sa ACES sa pagsusulong ng volleyball sa Pilipinas.

Ayon kay Sicam, mabilis ang paglago ng isport. "Masaya kaming makita ang pag-unlad nito mula sa grassroots lalo na sa high school," aniya.

"Mula 28 koponan noong nakaraang taon, naging 44 na ngayong mula sa 39 paaralan sa buong bansa," ani Sicam. "Dinadala namin ang volleyball sa mundo sa tulong ng Shakey's," dagdag niya.

Binanggit din niya ang papel ng media sa pagpapalaganap ng volleyball. "Umaasa

kaming makita ang mga susunod na bituin ng volleyball ang Rising Stars ng GVIL," ani Sicam.

Nagpasalamat muli siya sa ACES sa pagdadala ng volleyball. "Patuloy nating suportahan ang volleyball sa bansa," dagdag niya.

"Prayoridad namin ngayon ang pagpapalawak ng bilang ng mga paaralang kalahok sa grassroots," ani Sicam.

Sinabi ni Regina Asa, SPAV/Marketing Head, na "kung lalo pang talaga ang GVIL, mas marami pa kaming maibigay." Ayon naman kay Fr. Vic Calvo ng NCAA Mancom, "mula 28 koponan noong nakaraang taon ay naging 44 na ngayon."

Ayon kay Patricia Hizon, CEO ng 12 Beyond Media, "masaya kami na nakapagsilbi sa pamamagitan ng Shakey's." "Marami kaming katuwang tulad ng Shakey's kaya lalo kaming lumawak," dagdag niya.

"Ang pinakamalalaga sa huli ay ang mga batang manlalaro," aniya. Kahit ang kanyang anak ay nasa senior high school at ibang isport ang nilalaro, sinabi ni Hizon na "mahalagang magkaroon ng iba't ibang plataporma para sa kanilang kinabukasan."

"Masaya kami sa naging pagtanggap at demand," ani Hizon.

Ayon kay Gino Panganiban, ACES Director, "Magkakaroon tayo ng 24 koponan sa Division 1 at 20 sa Division 2. Bawat koponan ay may 14 na manlalaro at apat na reserba, kabuuang 18."

"May darating na koponan mula New Zealand at mula Lipa," dagdag niya. "Pinagplanuhan namin ang event na ito mula pa noong Disyembre limang buwan na ang nakalipas," ani Panganiban.

Nagpasalamat siya sa mga katuwang tulad ng Smart Sports. Mula Abril 20 hanggang Mayo 31, 2026, maaaring makakuha ng 15% diskwento ang lahat ng high school students sa mga ala carte products ng Shakey's.

Kabilang sa mga sponsor na sumuporta sa GVIL ang Pulso Pilipinas, Mikasa, Solar Sports, Smart Sports, at Team Rebel Sports.

ng Division 1 ay binubuo ng Benilde Academy, EAC, NU Nazareth, FEU Diliman, Immaculada Conception College, Lyceum of the Philippines University, San Felipe High School, University of Perpetual Help System, Miriam College, UST, at UP Integrated System.

Ang Division 2 naman ay kinabibilangan ng Assumption Antipolo, Everest International Academy, Bacolod Tritum, Immaculate Conception Academy, La Salle Greenhills, DLSU Santiago Zobel, NU Nazareth, SBU, University of Batangas High School, St. Paul College Pasig, Bethel Academy, at Chiang Kai-Shek College.

Kampeon sa National Age Group Duathlon elite Yee at Trupa

Tinanghal na mga kampeon sina Franklin Yee at Mary Jo Trupa para sa kani-kanilang titulo sa elite na sprint kategorya ng National Age Duathlon na ginanap sa Villar City sa Las Piñas kamakailan.

Ang 23-anyos na si Yee, isang katutubo ng Lungsod ng Bogo, Cebu, ay nangingibabaw sa karera (5km na takbo-20km na bisikleta-2.5km na takbo) sa 56:20, pinahusay ang 57:13 na naitala niya noong nakaraang taon.

Si John Patrick Ciron ng Lungsod ng Iriga, Camarines Sur ay nagtapos sa ikalawang puwesto sa 56.43, na isang magandang pagkakataon dahil nakapagtalala siya ng mabilis na oras kumpara sa nakaraang taon 57:26 upang makuha ang medalya ng tanso noong nakaraang taon.

Si Maynard Pecson mula sa Lungsod ng Baguio ay pumangato na may oras na 58:56.

"Masaya akong manalo muli," sabi ni Yee, isang ikaapat na taong mag-aaral ng pamamahala sa negosyo sa University of San Carlos.

Si Pecson, ang pangalawang pinakamahusay na Pilipinong nagtapos sa Ironman 70.3 sa Davao dalawang linggo na ang nakalipas, ay hindi inaasahang makakakuha ng medalya.

"Maraming malalakas na karibal, lalo na ang mga kabataan," sabi ng 27-anyos na si Pecson, isang graduatong estudyante ng tourism management mula sa St. Louis University.

"Maraming malalakas na kakompetensya, lalo na ang mga kabataan," sabi ni Pecson, 27 anyos, isang graduatong estudyante ng pamamahala sa turismo mula sa St. Louis University.

Si Samantha Jhunace Corpuz (1:10:12) at Dhana Victoria Seda-Lombay (1:11:57) ay pumangalawa at pumangatlo, ayon sa pagkakasunod.

"Masaya ako na nanalo ako, ang layunin ay patuloy na pagbutihin ang sarili," sabi ni Trupa, na nagtapos sa Tarlac Agricultural University sa Camiling ng isang degree sa agri-business noong Enero.

"Ngayon, makakapagpokus na ako sa aking pag-asahan at mga kompetisyon," sabi ni Trupa, na kasama sina Yee at Pecson, ay sasali sa T100 Singapore na kaganapan sa Abril 25-26.

Samantala, si Hermogenes Branzuela (57:46) ang nanguna sa men's junior elite division ng paligsahan na sinuportahan ng Villar City, Gatorade, Milo, C-Vitt at Philippine Sports Commission (PSC).

Si Eric Hechanova (1:01:35) ang pangalawa na sinundan ni Anxader Gomez (1:03:06).

Si Anisha Eunice Caluya (1:09:54), Candace Marie Socito (1:15:58) at Scottie Lee Awitan (1:20:20) ang mga nagtapos sa podium sa women's junior elite division ng paligsahan, na bahagi ng grassroots at talent identification program ng Triathlon Philippines.

YEE AND TRUPA CHAMPIONS IN DUATHLON

The champions of the National Age Group Duathlon elite were (top photo) in the men's category (from left) 2nd place John Patrick Ciron, Champion Franklin Yee, 3rd place Maynard Pecson; in the women's category, 2nd place (far left) Samantha Jhunace Corpuz, Champion Mary Trupa, and 3rd place Dhana Victoria Seda-Lombay. PTV Reporter Paulo Salamat interviewed the president of the Triathlon Association of the Philippines, Tom Carrasco, after the said competition was held in Muntinlupa - Cavite Villar City recently (REY NILLAMA)

Vargas at Buhain muli sa PAI Philippine Aquatics Inc.

Isang panibagong direksyon at pagpapatuloy ang namarkahan sa pamumuno ng Philippine Aquatics, Inc. (PAI) matapos makakuha ng panibagong dalawang taong mandato sina Miko Vargas atalamat ng paglangoy na si Eric Buhain upang pamunuan ang organisasyon.

Muling nahalal sina Vargas at Buhain bilang Pangulo at Secretary General, ang Palawan Open 2026 ang magiging pinakamalaking tennis event sa bansa na may malaking premyo.

Inanusyo ni Mangunay ang kabuuang P2 milyong papremyo para sa torneo. Nakibahagi rin ang mga batang manlalaro tulad nina John Eric Olivarez,

grassroots development sa kanyang panibagong mandato.

"Pinagpapasalamat namin ang muling pagtititwala sa amin. Ang panibagong mandatong ito ay nagbibigay-daan upang maipagpatuloy namin ang mga nasimulan at lalo pang mapalakas ang aming grassroots programs, na mahalaga sa pagtuklas at paghubog ng susunod na henerasyon ng mga atletang Pilipino sa aquatic sports," ani Vargas.

Samantala, bininyang-diin naman ni Buhain, isang two-time Olympian, ang layunin ng organisasyon na maiangat ang antas ng Philippine aquatics sa pandaigdigang entablado.

"Malinaw ang aming pokus ng makapaglinang ng world-class athletes habang tinitiyak na naaabot ng aming mga programa ang iba't ibang komunidad sa buong bansa.

Sa mas pinatibay na sistema, kumpiyansa kami na makalilikha pa kami ng mas maraming atletang magbibigay karangalan sa Pilipinas sa malalaking pandaigdigang kompetisyon," pahayag ni Buhain.

Sa bagong halal na pamunuan at pinahusay na balangkas ng pamamahala, muling pinagtibay ng PAI ang kanilang pangako sa pagkakaisa, kahusayan, at tuloy-tuloy na pag-unlad sa lahat ng larangan ng aquatic sports.

Nakatakdang ring pagtingin ng pederasyon ang kaniyang grassroots programs sa pamamagitan ng serye ng short- at long-course tournaments, kasama ang Aquatics Lifesaver Training na isasagawa katuwang ang Philippine Life Saving at International Life Saving Federation.

Kasalukuyan na ring pusapan ang paghahanda para sa national tryouts sa iba't ibang disiplina tulad ng open water swimming, artistic swimming, diving, at water polo.

Dito pipilin ang mga atletang bubuo sa pambansang koponan na sasabak sa Asian Games at iba pang pandaigdigang kompetisyon sa huling bahagi ng taon.

PHILIPPINE AQUATICS INC GENERAL ASSEMBLY @ Century Park Hotel.

ANG mga opisyal ng Philippine Aquatics, Inc. (PAI) sa pangunguna ni Miko Vargas bilang pangulo, Secretary General Eric Buhain kasama si Atty. Wharton Chan, kinatawan ng Philippine Olympic Committee, sa ginanap na PAI General Assembly at Election of Officers sa Century Park Hotel. (REY NILLAMA)